

## UIT EENE REDEVOERING

VAN DEN

### DRAAIER JUL. DE VIGNE

Uitgesproken in het WILLEMSFONDS  
te Gent, ten jare 1869.

### HET ALGEMEEN KIESRECHT

Mijne Heeren!

« Het eerste punt dat wij moeten vaststellen, is, dat het kiesrecht wel degelijk een **recht** is. Er zijn lieden die, om het stelsel van het beperkte kiesrecht des te beter te kunnen verdedigen, zulks loochenen.

» Het kiesrecht, zeggen zij, is geen recht, maar een **openbaar ambt**. Men is kiezer, volgens hen, gelijk men burgemeester is, gelijk men onderwijzer, notaris of klerk van het stadhuis is.

» Ons antwoord op die redeneering zal zeer kort zijn, maar het is in onze oogen afdoende. Indien men aanneemt, dat de kiezer een ambtenaar is, dan komt men eenvoudig tot dit besluit, dat de ministers en volksvertegenwoordigers niet meer de afgevaardigden, de lasthebbers van de kiezers zijn, maar dat de kiezers de lasthebbers der regeering zijn.

» Men ziet het, het is de omverwerping van alle gezonde staatkundige beginselen. Als men op zulken grondslag berust, is er geen perk meer te stellen aan de willekeur der regeering.

» Ofschoon meermalen geloochend, bevestigen wij het recht dat ieder burger bezit, om rechtstreeks of onrechtstreeks deel te nemen aan de vorming der wetten, aan welke hij verplicht is zich te onderwerpen. De grondslag van dit recht is alzoo de enkele hoedanigheid van burger van den staat. Ieder burger, hij zij arm of rijk en welke ook de plaats zij, die hij in de maatschappij bekleedt, heeft een ontegensprekelijk en onloochenbaar belang in de goede bestiering der openbare zaken, en diensvolgens heeft hij ook het niet min ontegensprekelijk en onloochenbaar recht, om door de benoeming zijner lasthebbers, mede te werken tot de vervaardiging der wetten en het nemen der maatregelen, die zijne belangen moeten regelen.

» Nu wij hebben vastgesteld, dat het kiesrecht wel stellig een **recht** is, moeten wij een tweede vaststellen, namelijk, dat alle burgers zonder onderscheid dat recht moeten genieten. De bewijsvoering die wij daartoe in andere omstandigheden zouden noodig hebben, wordt in dit geval op eene gansch bijzondere wijze vergemakkelijkt door de bewoordingen zelve van onze Grondwet, die in haar artikel 6 uitdrukkelijk bepaalt, dat alle Belgen gelijk staan voor de wet. Krachtens dit artikel bestaan er geene **voorrechten** meer, en wat is een voorrecht, tenzij een recht, dat aan den eenen toegekend en aan den anderen ontzegd wordt! Dus, volgens artikel 6 der Grondwet, zou Pieter het kiesrecht moeten bezitten zoowel als Pauwel, dus zou het kiesrecht moeten algemeen zijn. »

Dan toont M. De Vigne van 1869 aan, dat de politieke rechten even natuurlijk zijn als de burgerlijke rechten en dat op 't leven.

Volgens hem is de tegenovergestelde bewering slechts eene woordspeling, namelijk op het *genot* en de *uitoefening* der rechten.

Vrouwen en kinderen bezitten het *genot* hunner burgerrechten, maar niet de uitoefening ervan, daar zij slechts op 21-jarigen leeftijd meerderjarig worden verklaard en dan eerst van de meester-

schap van ouders of voogden ontslagen worden terwijl de gehuwde vrouw terug vervalt onder de meesterschap des mans.

De cijns brak de heer De Vigne als volgt af:

« Inderdaad, wanneer men den regel wil toepassen, dat degenen die de zwaarste lasten dragen de meeste rechten moeten genieten, zou men zich niet mogen bepalen onder die lasten niets anders te rekenen dan de betaling van eene *geldelijke belasting*. Er zijn stellig nog andere menschen die diensten bewijzen aan de maatschappij dan degenen, die zooveel franks belasting in de schatkist storten. Degenen, bij voorbeeld, die niet enkel met de borze maar, wat veel erger is, **met hun eigen lijf belasting betalen**, de ongelukkige slachtoffers der schandige loting, zij hebben zeker ook wel het recht medegerekend te worden onder het getal diergenen, die lasten dragen ten nutte van het algemeen. En de lasten, welke zij dragen, loopen zeker wat hooger dan de belasting van 42 fr. 32 centiemen. Want als wij niet alleen rekening houden van het geldelijk verlies, dat ontstaat bij de berooving van het werk gedurende eenen bepaalden tijd, maar ook — en dit is verreweg niet het minste aanzienlijk verlies — van de stoffelijke en zedelijke schade, die noodzakelijk voortvloeien uit het ontzenuwende en alleszins verderfelijke regiem van het kazerneleven, dan mogen wij besluiten, dat hier door het volk eene belasting wordt betaald, waarvan het bedrag zoo hoog is, dat het door geenen wetgever en door niemand kan worden geschat.

Over het algemeen mag men zelfs zeggen, dat er geen eerlijk en naarstig man op de wereld is, die geene diensten bewijst aan de maatschappij in wier schoot hij leeft. Degenen die eenen handenarbeid verrichten zijn noodzakelijk aan de samenleving zoowel als degenen die schatten bezitten, hooge lasten betalen en onbezorgd van hunne renten leven. Alle man die naarstig en eerlijk is, werkt voor het welzijn van het algemeen; ieder draagt lasten *in de maat zijner krachten* en verdient als zulkdanig dezelfde rechten te genieten.

(Slot morgen.)

### Waarom men Zondag moet stemmen

De Volksstemming, van Zondag, werklieden moet een groot argument in duigen slaan.

Onze tegenstrevers hebben altijd gezegd: **De werklieden vragen het Stemrecht niet, 't zijn slechts eenige leiders die hen ophitsen en wat lawijd houden.**

Dit bewijst werklieden, hoe onze eigen onverschilligheid het voornaamste wapen is in handen onzer tegenstrevers.

Dit wapen kunt gij hen Zondag ont-rukken en gij moet. Uwe opkomst kost u niets, zij stelt u in geen 't minste gevaar van werk verlies.

Komt, komt talrijk, zeer talrijk en dan is het voor eeuwig gedaan met 't praatje: **de Werklieden vragen geen Stemrecht.**

En uwe opkomst zal des te gewichtiger zijn, daar zij het gevolg niet zal wezen van bedreiging, dwang of beloften, maar vrijwillig zal geschieden uit geestdrift en liefde voor het recht.

Op dus werklieden, ter stembus gestroomd, uw recht uitgeoefend en gedenkt de woorden van den kazakkeerder De Vigne!

« Hoe zal men het stemrecht bekomen?

» Door 't initiatief van het volk zelf. »

## BRIEFWISSELING

Het volgende schrijven is door gezet Van Beveren aan een liberaal kiesbladje, *Burgerplicht* getiteld, gezonden:

Mijnheer de Opsteller,

Gij vindt het in uw laatste nummer onbillijk dat de eene klas over de andere zou heerschen.

Maar waarom zijt gij dan tegen Algemeen Stemrecht?

Waarom wilt gij dan het grootste deel der werkende klas buitensluiten en alzoo de heerschappij der begoeden en geleerden op de werkers bestendigen.

Wat verstaat gij onder *bekwame* kiezers?

Omdat een werkman bijv. niet weet wanneer Maria-Theresia geboren is, is hij daarom onbekwaam? Kan een advocaat of schoolmeester, die dit wel weet, integendeel een huis bouwen, kleederen maken, enz.? Ieder heeft in de maatschappij zijne respectieve bekwaamheid, waarvoor hij in vergelding zijne burgerrechten moet genieten.

En als gij aan de zoogenaamde onbekwame arbeiders geen kiesrecht gunt, waarom acht gij ze dan wel bekwaam om soldaat te worden en alzoo de grootste plicht tegenover het vaderland te vervullen?

**Wie goed is voor soldaat moet goed voor kiezer zijn!**

Het Algemeen Stemrecht, dat gij zoo gevaarlijk acht, is nog nergens zoo ikzuchtig opgetreden dan het cijnsstelsel. Nog nergens zijn de burgers er hunne fortuin door ontroofd. Nog nergens zijn er de belangen der burgerij door miskend geworden.

In België zou dat evenmin gebeuren.

Ik houd dus mijne verklaring staande dat de begoede burgers een blijk van rechtvaardigheidsgevoel zouden geven, wanneer zij ernstig aan de invoering van Algemeen Stemrecht medehielpen.

Anders kan er geen rust in 't land komen. Of denkt gij dat de armen, die met den dag meer en meer bewustzijn krijgen, tevreden zullen zijn, wanneer zij, die de herziening onvermijdelijk hebben gemaakt, nogmaals zullen weggecijferd worden?

Een uwer kandidaten zegde over eenige jaren in eene openbare volksvergadering waarin hij het **zuiver Algemeen Stemrecht** warm verdedigde; « Het is eene droeve maar niet te min stellige waarheid; dat alle rechten moeten worden **afgeperst** en allen vooruitgang moet worden **veroverd**. »

Is dit ook niet de verdediging van het geweld, en wilt gij het zoover drijven, dat het volk nogmaals verplicht worde aldus te handelen.

Kom wees grootmoedig en geef gij het voorbeeld *geen klassenstrijd* te willen dan zal de toon van *Vooruit* heel wat gematigder worden.

Gegroet.

V.

### Het gevolg der sociale wetten van 't papenministerie.

Sedert den 1 Januari 1892 zijn er, te Brussel alleen, niet minder dan **380** nieuwe drankhuizen geopend.

Dit cijfer is het duidelijkste bewijs van de ondosmatigheid der wet.

Natuurlijk, de dronkenschap is eene kwaal, eigen aan de ellende. Zoolang men de volksarmoede niet uitroeit, zal deze kanker blijven bestaan en zullen de werklieden afleiding en verdooving zoeken in den drank.

Het is omdat het katholiek ministerie de armoede laat woekeren ter meerdere eere en glorie van het kapitalisme dat wij

al deze wetten bespottelijk, ondoeltreffend en huichelachtig noemen.

Alleen door het Algemeen Stemrecht, waardoor hervormingen zullen worden gestemd die den stoffelijken toestand der werkende klasse zullen verbeteren zal de dronkenschap uitgeroeid worden.

Werklieden die uwe opheffing en verzedelijking wilt, toont Zondag door de Volksstemming dat gij aanhanger zijt van Algemeen Stemrecht, dat is van de politieke vrijmaking der werklieden die hunne stoffelijke verbetering moet voorafgaan.

### De plichten der Partijgenooten

Wat moeten al onze vrienden doen van nu tot en met Zondag?

1. Regelmatig al de wijk-meetings en anderen die nog besloten worden bijwonen en er anderen mede naar toe brengen.

2. Te huis bevel geven de kieskaarten zorgvuldig weg te leggen, buiten het bereik van kinderen en vreemden.

3. In de gebuurte en op het werk informeren of iedereen zijne kaart heeft ontvangen en of men van zin is te gaan stemmen.

4. Werken op de onverschilligen, hun het nut en de noodzakelijkheid van de Volksstemming aanpreken.

5. **DE VOLKSTEMMING** alle dagen lezen, verspreiden en voorlezen aan de ongeleerden.

6. Wanneer 's avonds onze wagens door de wijken rijden, moeten mannen, vrouwen en kinderen dezen volgen, de volwassenen moeten van deze samenschollingen profijt trekken om het Algemeen Stemrecht bij de onverschilligen te verdedigen.

7. De Gentenaars die buiten de stad wonen of werken, maar 't huis nog een kaart hebben ontvangen, moeten verwittigd worden om te komen stemmen.

#### Zondag zelve.

8. Wanneer het appel geblazen wordt en zelfs daarvoor, moeten de vrienden de laatste stappen aanwenden in de gebuurten, bij de kennissen, de familieleden, om ze op te roepen voor de stemming.

9. Elk moet om **9 ure** zooveel mogelijk op post zijn, in het bureel waar hij gaat stemmen.

Niemand zegge dus, indien hij anders kan, ik zal dezen middag of dezen namiddag stemmen, dat is alleen voor personen die 's morgens belet zijn.

10. De zieken wie het alleen aan de beenen scheelt of die in de open lucht mogen komen, moeten verwittigd worden dat er rijtuigen ter hunner beschikking zijn.

Men late de adressen kennen in *Vooruit*.

11. Drie muziekkorpsen zullen Zondag namiddag wandelingen houden door de stad.

Om 4 ure moeten de partijgenooten naar *Vooruit* stroomen voor de bekendmaking der uitslagen.

12. Zooveel mogelijk acht geven op de vermoedelijke onthoudingen in de verschillende bureelen en dan naar de huizen gaan, om te zien of er werkelijk onthouders zijn.

Al deze wenken, vrienden, moeten ernstig in acht worden genomen.

Als gij ernstig medewerkt zal de beweging reusachtig, de uitslag schitterend en zullen de gevolgen heilzaam en beslissend wezen, voor den triomf van 't Algemeen Stemrecht.

Aan 't werk dus, vrienden, is de moeite groot, de strijd zwaar, de triomf zal des te schitterender zijn.

Drukker-Uitgever Ferd. Hardyns,  
Haspelstraat, 20, Gent.